

Fundacions pioneres arreu del territori

PERE A-FÀBREGAS

UNA característica notable del mapa fundacional de Catalunya és que les més de 2.500 fundacions censades al registre del Departament de Justícia estan molt distribuïdes pel conjunt del territori català. De fet, excepte l'Alta Ribagorça, amb una població que no arriba als quatre mil habitants, totes les comarques catalanes en tenen. Aquestes fundacions despleguen una gran vitalitat i s'ocupen de donar resposta a les demandes de la població en matèria educativa, sanitària, de serveis socials i cultural, però també esportiva, de cooperació o de defensa del medi ambient. Les fundacions donen servei a nuclis de població allunyats de les grans ciutats que, per tant, de vegades escapen a les prioritats dels poders públics.

Aquesta vocació ve de lluny. Com diu l'eslògan del nostre 40è aniversari, "les fundacions fem les coses possibles". Precisament, en la gala amb què celebrem els 40 anys de la Coordinadora Catalana de Fundacions homenatgem vuit fundacions associades amb més de cinc-cents anys d'història. Totes elles, repartides pel territori. La més antiga és la Fundació Hospital de Sant Celoni, creada l'any 1170 pels monjos de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Jerusalem amb la finalitat d'atendre les necessitats de l'època medieval, bàsicament la fam, la marginació i les malalties contagioses.

Aquestes fundacions amb més de cinc-cents anys van sobreviure el pas sovint convuls de la nostra història i ara han esdevingut centres de referència amb equipaments de tecnologia punta. Em refereixo als hospitals, centres de salut i residències per a la tercera edat creats i regentats per les fundacions Sant Andreu Salut de Manresa (any 1260), Fundació Salut Empordà (Figueres. 1313), Fundació Hospital Sant Joan Baptista (Sitges. 1324), Fundació Privada Hospital Asil de Granollers (1328), Fundació Residència Santa Susanna (Caldes de Montbui,

1386), Fundació Privada Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona, 1401) i Fundació Hospital de Sant Pau i Santa Tecla (Tarragona, 1464).

El fet fundacional no és, però, una cosa del passat, fruit de la voluntat d'uns fundadors que llegaven el seu patrimoni en favor d'una causa benèfica, sinó que té plena vigència. Una prova és que augmenta el nombre de fundacions registrades al Departament de Justícia. Les 14 fundacions que van ser pioneres l'any 1983 un cop aprovada la primera Llei de Fundacions de

Catalunya van veure elevar el nombre a 471 l'any 1990, a 1.269 en el tombant de segle i a més de 2.500 en l'actualitat. S'ha doblat, per tant, durant el segle XXI.

Les fundacions tenim, doncs, una vocació de servei permanent, tot i que renovat en funció dels temps i de les noves necessitats. M'agrada fer servir la definició que el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans fa de la paraula "fundar": "Donar principi, naixença (a una cosa que ha de durar)". Fa segles, la missió encomanada era atendre malalts, pidolaires, orfes i víctimes de la guerra. Ara, sota el paraigua de fundacions, a més dels sectors tradicionals trobem centres científics i de recerca de referència mundial.

La plantilla del conjunt de fundacions catalanes gira al voltant dels 80.000 treballadors, aproximadament el 2,5 per cent de l'ocupació a Catalunya, als quals cal afegir els més de 36.000 voluntaris que aboquen temps i dedicació sense contraprestació econòmica. Aquest percentatge de treballadors que presten servei en fundacions és força més en comarques com el Bages, on representa el 6,4 per cent de la població ocupada; el Ripollès, amb el 5,4 %; Osona (4,1%), i el Tarragonès (4%).

La Coordinadora Catalana de Fundacions, com a representant del conjunt del sector fundacional català, continuarà treballant al servei dels seus associats i alhora fent pedagogia de l'acció positiva de les fundacions per tal que siguin més conegudes pel conjunt de la societat i en tots els racons del territori.

* L'autor és **president de la Coordinadora Catalana de Fundacions**